

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Vndecima. In honorem immaculatæ Conceptionis Deiparæ Mariæ erudite explicantur verba illa Canticorum: Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens; pulchra, vt luna, electa, vt sol, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

Das. 3.

flammam ignis: sicut enim Deus nouit, & potuit flammam ab igne diuidere, & calorem à luce, & è contra lucem à calore separare: in camino nam que illo babilonico ignis illuminabat pueros, sed non calefaciebat; ecce diuisionem lucis, à calore: in Inferno autem diuidit calorem ignis à luce, cum ignis ibi comburat, sed non luceat; sic sanè omnipotentia sua nouit Deus diuidere naturam humanam Virginis per naturalem propagationem ab Adam traductam ab infectione, & macula peccati originalis, diuina spiritus sancti gratia illam præueniens. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA XI.

Cant. 6.

In honorem immaculate Conceptionis Deiparæ Mariæ eruditè explicantur verba illa Canticorum: Quæ est ista qua progreditur quasi aurora confurgens; pulchra, vt luna, electa, vt sol, terribilis, vt castrorum acies ordinata.

Suet. in vita Cæsaris.

CONSVEVERE Astrologi felicem sortem alicuius ex puncto Conceptionis, seu natiuitatis augurari volentes eam ex beneuolo aspectu astrorum venari, vnde Suetonius in vita Cæsaris scribit illum in stemmata, & insignia sua accepisse figuram, quam magnus Astrologus Diogenes in natiuitate eius ediderat, in qua animal quoddam descripsit semicapram, & semipiscem, significans in hoc duo hæc alstra capricorneum, & piscem, in eam natiuitatem concurrisse. Depinxit etiam inter pedes huius animæ globum, & gubernaculum nauis, necnon & cornucopiam, globo mundum, gubernaculo sceptrum regiū,

cornucopia diuitiarū abundantiam significaret, quibus feliciter Cæsari fruendum erat. Vt tamen hanc fatalem facilitatem ostenderet Cæsar à principio sui natalis secum capisse, & inuitabile esse, vt falso ipse putabat, voluit pro stemmatibus prædictam figurā accipere. Certè si nos tanquam Catholici astrologi explorare cupimus punctū Conceptionis Virginis, reperimus fauorabilem adeo ei fuisse, solis aspectum, vt nulla peccati nebula eam obscurari pareretur: Ingressus est enim tunc sol in signum Virginis, dicente Ioan. *Signum magnum apparuit in celo; mulier amicta sole, & luna sub pedibus eius, & in capite eius corona stellarū duodecim.* Ecce describit Virginem à capite vsque ad pedes vndique perlucidam, ac fulgentem, vt significet, à principio vsq; ad finem gratiæ splendore semper coruscasse; Cuius eam singularis excellentiæ admiratione rapti Angeli dixerunt: *Quæ est ista, que progreditur, quasi aurora confurgens, pulchra, vt luna, electa, vt sol, terribilis, vt castrorum acies ordinata?* In primis comparant illam auroræ, quia sicut hæc lucens incipit esse, & in luce crescit, quo dulq; fulgenti soli coniungitur, sic immaculata Virgo in puncto, vt concepta fuit, cepit diuinæ gratiæ luce clarere, & in hac claritate indies succrescens, tandem cum sole iustitiæ Christo Domino in cælesti beatitudine miris gloriæ decorata fulgoribus fuit coniuncta. Atque huc faciunt verba illa Dauidica: *Adiuuabit eam Deus mane diluculo.*

Apoc. 12.

Cant. 6.

Psalms. 45.

Sanè quosdam sanctos adiuuit Deus ad occasum solis, vt bonum latronem; alios tardius, vt Magdalenam, & alios in meridie, vt martyres, in qui feruore persecutionum fideles inuenti sunt: alios adiuuit hora tertia, vt Apostolos, qui primitias spiritus habuerunt: aliis opitulatus est mane, vt Ieremiæ, & Baptistæ ab utero materno eos sanctificans; hucusque progressa fuerat diuina gratia in subleuanda hominum miseria; tamen, vt adiuuaret Virginem, non solum mane

fuit.

furrexit, sed mane diluculo eam præliberās, & perferuans in punēto Conceptionis lucē à macula culpæ originalis. Obseruare etiam oportet circa eundem locum, quod ubi nostra vulgata legit:

Ibid. *Adiuuabit eam Deus mane diluculo, alia*

uertio habet: *Adiuuabit eam ab aurora matutina*: hoc est, cum primum illud mirabile factum est, vt in principio auroræ Conceptionis Deiparæ Mariæ præter communem ordinem humanæ Conceptionis, diuinæ gratiæ noua lux oriri uita sit, vt habetur *Esther 8.* Noua (inquam) secundum intensionem, quia copiosior gratia fuit illi collata in principio suæ formationis, quam reliquis sanctis in fine uitæ illorum: noua etiā, quia nemini unquam contigit in media caligine Conceptionis humanae, diuinæ gratiæ luce perfundi, nisi soli beatae Virgini; unde recte ei congruit illud Ioannis

Ioan. 1. *1. Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt*, hoc est, in medio tenebrarum Conceptionis, ubi nemo unquam uidit lucem, noua hæc diuinæ gratiæ lux emicuit; hincque factum est, vt tenebræ caliginosæ noctis peccati originalis eam comprehendere non potuerint. Quare, sicut in constructione mundi quod primo effecit Deus, fuit lux, dicens: *Fiat lux, & facta est lux*, in eaque adeo sibi complacuit, vt dicat Sacer textus: *& uidit Deus lucem, quod esset bona, & diuisit lucem à tenebris*: sic

Gen. 1. *Ibid.* Deus in constructione beatissimæ Virginis, hoc est, in eius Conceptione, primum quod effecit, fuit lux diuinæ gratiæ, quam Virgini inesse tantoperè Deus sibi complacuit, vt illam à tenebris peccati diuisam semper permanere uoluerit. Etenim, quamuis ita sit, quod in aliis iustis lux gratiæ diuisa sit à caligine peccati mortiferi, cum quo habet intrinsecam impossibilitatem, non tamen diuisa est, & maxime per longum tempus à tenebris peccatorum uenialium, à quibus nemo immunis uisit, iuxta illud *Iacob 3.*

Iacob 3. *In malis offendimus omnes:*

& illud Ioannis: *si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & ueritas in nobis non est*: tamen in beata Virgine illud mirabile fuit, ob præseruationem à peccato originali, quod sic Deus diuisit lucem à tenebris, vt nec minima unquam peccati uenialis obscuritate obnubilata aliquando fuerit. Vnde de B. Virgine alius verificatur illud *Geneseos*: *Uidit Deus lucem, quod esset bona, & diuisit lucem à tenebris.*

Gen. 1.

Addit etiam Regius Vates: *Deus in medio eius non commouebitur.* Nullum beneficium maius excogitari potest, quam quod Deus nunquam ab anima recedat; sicut è contra, nullum maius execrandum malum ei accidere potest, quam, quod Deus ab illa abiens fiat:

Psal. 45.

hinc per Prophetam ait: *Ueh es, & non recessero ab eis.* Non ignorabant gentiles illi Tyrii, de quibus narrat Curtius fortissimis uinculis Dei sui Apollinis statuam imagini Herculis, qui eorum aduocatus erat, obligasse, vt si quandoque contingeret Apollinem uelle ab eis recedere, Herculis fortitudo eum persistere compelleret: opinabantur enim illi Deos facile se conferre ad absentes, qui eos multis precibus uocitassent, vt eorum prouincias protegerent. Vnde Romani, vt auctor est Chararius libro de imaginibus, maximam adhibuerunt curam; vt nomen Dei tutelaris, cuius patrocinio specialiter Romana ciuitas commendata erat, omnino ignoraretur, ne incolæ aliarum prouinciarum possent illum euocare. Si ergo summa infelicitas est, recessus Dei ab anima, foelicissima fors beate Virgini contigit, in qua semper Deus inhabitauit, & in qua permanenter ad eò pedem fixit, vt non solum non recederet ab ea per peccatum originale, aut mortale, sed neque commoueretur leui aliquo ueniali, Dauide dicente: *Deus in medio eius non commouebitur.* Vel aliter eadem

Osea 9. iuxta

vulg.

Curtius.

Charar. de

lib. de Imag.

Psal. 45.

uerba explicemus, dicentes, quod aliquando Deus ab anima discedit, aliquando

quando non discedens, in illa mouetur. Discedit quidem per peccatum mortales mouetur, quasi qui ad discessum appropinquat, per peccata venialia, quæ ad mortalia disponunt. De Virgine igitur ait David: *Deus in medio eius non commouebitur*, hoc est, non solum per peccatum mortale ab illa non discedet, sed neque per veniale commouebitur.

Ibid.

Cam. 6.

Subiungunt deinde Angeli: *Pulchra ut luna*; quia sicut luna in primo instanti suæ creationis fulgentissimis solis radiis cœpit irradiari; ita sacratissima Virgo in puncto suæ Conceptionis solis iustitiæ clarissimo lumine illam irradiante, cœpit diuinis fulgoribus coruscare. Vnde, sicut luna in sui creatione tenebras nesciuit; ita & Virgo in sua Conceptione peccati originalis caliginem ignorauit. Obseruauit non semel, quod cum pulchra aliqua imago depingitur, si fortè tabula fœlicis ac bonæ lunæ tempore ab arbore præcisâ non fuit, scissuras patitur, quod Hispanè dicitur: *quebra haze virgo*. Si tamen è contra præciditur, vigente (vt aiunt) bona luna, solida manet semper absque rimula vel scissura; ita certè philosophari nobis licebit in hunc modum: Beata Virgo fuit cœlestis quædam imago supremi pictoris arte confecta, catholicaque fides nos docet, nullam vnquam nec leuis peccati venialis scissuram sustinuisse; fuit ergo præcisâ vigente bona, ac fœlici luna, quod Hispanè dicitur: *fuè cortada en buena luna*, ò que el corte de su Conception fuè en dichosa luna: constat autem, quod si peccati originalis macula in sua Conceptione deturpata fuisset, infœlici potius, & aduersa luna influente concepta extitisset. Idque sanè est, quod valdè Angeli admirantur, vt præter communem omnium Conceptionem maculam ipsa nullam contraxerit, & idè aiunt. *Que est ista, quæ progreditur, pulchra, ut luna*. obseruauit rursus, (idque ingenti admiratione dignum esse reor,) quod tem-

Ibid.

pore noctis, quando luna clariorem, ac lucidiorem se ostentat, tanto canes altiori voce, & rumore contra illam oculorum aciem intendentes, oblatrant: cuius rei rationem inuestigans, inueni Alciat. in Emblem. Alciatum in quodam suorum Emblematum illam reddere: Ait enim, canem insipientem lunam videre in illa, quasi in splendenti speculo suam propriam imaginem, ac figuram, indeque imaginatur adesse ibi alium canem similem sibi, & idè oblatrat, vt frequenter constituerunt canes, cum alios vident. Verba Alciati hæc sunt.

Seq; videns, alium credit inesse canem.

Tamen luna intrepidè nihil omninò eius oblatratione præpedita progreditur vterius, velocem suum motum peragès: non dissimiliter accidit Virgini: clamant quidem nonnulli aduersus pulchritudinem, & claritatem immaculatæ eius vitæ, peccatum etiam actuale ei obiciètes, quam pulchram, vt lunam compellat diuinus spiritus, quia videntes illam similem sibi in natura, & in ratione habèdi illam per naturalem propagationem, imaginantur conspiceri in ea, atque in seipsis rabidum canem peccati originalis & actualis.

Seq; videns, alium credit inesse canem.

At B. Virgo nihil pendens hanc falsam calumniam, progreditur vterius profundiores in dies huius veritatis radices in fidelium animos mittens. Sed iam ad lunarem velocitatem accedamus, quæ eandam immaculatam Virginis Conceptionem non parum illustrabit. Ferunt Astrologi (nemine dissentiente) lunam omnium Astrorum velocissimam, ac celerrimam esse, & idè breuiori tempore, quam reliqua, cursum suum peragere. Mercurius 35. diebus, & totidem Venus illum perficiunt; 801; 365, & reliqui Planetæ quantò altiores, plus temporis in cursu suo consumunt; Luna verò ita velocis est; vt viginti octo diebus totum suum spatium percurrat. Lunæ ergo comparant Virginem, vt miram eius velo-

velocitatem, & inauditam celeritatem in progressu spirituali designet; qua reliquos sanctos adeo excelluit, ut cum quidam paulò post natiuitatem, ut Innocentes Martyres, & infantes baptizati, alii paulò ante in utero materno sanctificati fuerunt, ut Ieremias, & Ioannes Baptista; ipsa tamen diuina virtute ad eò cursum accelerauit, ut in primo instanti suæ Conceptionis diuina gratia, perfusa, ardentibusque diuini amoris flammis inardescere cœperit. sed quid non filius sanctus accelerasset sanctificationem Matris, qui & nomen accelerationis habebat: Isaia dicente: *Voca nomen eius. Accelera, festina, prædare, & opera sua ita festinanter exerceuit, ut cum primum conceptus, properare fecerit Matrem: Abijt in montana cum festinatione.* Et mox Ioannis sanctificationem accelerauit, non expectans eius ortum, sed illum potius præueniens: Et cum deinde primum natus est, in Bethleem confestim absque vlla mora Pastores vocat, & Reges magos accessit hanc celeritatem præuidens David dixit: *Exultauit, ut gigas ad currendam viam.* Si ergo filius Dei ita festinauit, ut seruis suis beneficeret, quanto amplius festinasse credendus est, ut Matri suæ in euidenti periculo in Sathanicam seruitutem incidendi constituta, præsentissimo remedio opitularetur? Igitur, cum in illa conceptione hoc periculum subierit, dicendum est, filium celerissimo cursu festinasse, ut peccato originali aditum prorsus præcluderet, & Sathanæ tyrannicam seruitutem, quæ per illud incurritur, longè à Maria propulsaret. Nec sufficit sanè dicere, satis vtrique Christum festinasse, cum immediatè post instantis Conceptionis, & contractionem peccati originalis, illam sanctificaret, & ab inflicto vulnere sanaret. Arbitror namque (neque vllus sanæ mentis in hoc dissentire potest) satis illi opem suam differre, qui cum posset re facile à præcipitio præseruare, solum tamen occur-

rit, & auxilium præstat post casum? & lapsum, ut illatum vulnus sanet. Ad do, quod ad infamie notam incurendam parum refert, paruo, vel multo tempore ea labe, quæ illam patit, aliquem infectum fuisse. Crimen enim læsa maiestatis humana, vel diuina, ut hæresis, aut proditiōnis breui tempore committi potest, & tamen infamia inde pululans in mille generationes labitur, & ut cancer, per omnes filios serpit. Ne ergo dicamus beatam Virginem ancillam vnquam fuisse Diaboli, & sub potestate eius iacuisse, quod in infamiam Matris Dei cederet, opus est fateri, nec per momentum peccati originalis labe maculatam extitisse; alioquin illa infamiae nota semper durasset, ut cecinit Ouidius de Ponto *culpa perennis erit, scilicet infamiae quæ ex ea maeret, licet ipsa pereat.*

Ceterum; non contenti Angeli auroræ, & lunæ comparatione beatam Virginem cohonestare, cum sole lucidissimo omnium planetarum illam comparant, in quo ea occurrit merito enodanda difficultas, cur Angeli comparaturi Virginem huic solari planeta, prius auroræ, & lunæ, quæ multò minori claritate, quàm ille, fulgent; eam comparant? Respondeo primò, solis comparationem addidisse, ut significarent in hac immaculatæ Conceptionis prærogatiua per auroram, & lunam præsignificata, solam & vnicam instar solis inter omnes puras creaturas beatam Virginem extitisse. Vt enim docet D. Isidorus libr. Ethymolog. sol dicitur, quia solus est, & vnicus. Secundo respondeo, id consulto effecisse, ne, si tantum Virginem soli comparassent, quæ supremam habet lucem, & cuius nullum decrementum, aut augmentum esse noscitur, Deus esse crederetur. Vnde, ut puram creaturam esse faterentur, comparant illam primo auroræ, quæ minus lucida, deinde lunæ, quæ lucidior est, ac tandem soli, qui reliqua omnia

D. Isid. libr.
Ethymolog.

claritate superat. Hæc enim mutabilitas per incrementum lucis, & per verbum illud, *Progredditur*, significata, quæ Deo minimè competere potest, ipso dicente: *Ego Deus, & non mutor*, manifestè relinquit beatam Virginem non Creatorem, sed creaturam esse. Tanta certè fuit beatæ Virginis sanctitatis excellentia, tanta dignitas, atque maiestas, ut oporteret Spiritum sanctum illo dicendi artifi. id est, ut ne mundus deciperetur, putans illam esse Deum, ut facillè se deceptam in ingenuè falsus sit D. Dionysius, nisi fides Catholica sibi obstinisset. Denique Soli aptè Virginem cõparari ex eo non obscurè liquet, quod, quia medius est inter planetas, ita ut super se habeat tres, & infra totidem alios, sic beata Virgo in excellentia, & puritate ita medium locum tenet inter Deum, & Angelos, ut, si de Personis loquamur, super se solum habeat tres diuinas Personas, quæ sunt præcipuæ planeta, ex quorum influenza tota mundi machina pendet; infra se verò habet tres alios planetas, triplicem scilicet Hierarchiam Angelicam, omnes Angelos in se comprehendentem. Si ergo in puritate medium locum tenet Beata Virgo inter Deum, & Angelos, apertè efficitur, non æquare eximiam Dei puritatem, excedere tamen Angelicam, & consequenter caruisse omni labe peccati tam actualis, quàm originalis, cum etiam Angeli ea poenitus caruerint; alias puriores fuissent illi, quod neutiquam ipsi concederent, qui Reginae suæ in omnibus diuinæ gratiæ charismatibus primas facillè deferunt.

Porro sequentia verba iã exponamus, quæ non parum immaculatæ Conceptionis argumento deseruiunt: *Terribilis, ut castrorum acies ordinata*; vel, ut vertunt

Cant. 6.

Malachia 3.

In vita B. Diony. Arce P^o.

Cant. 6.

LXX. Interpret. Variabilis. Pagninus.

vel, ut placet Gregorio Nisæno *Apost. tã. Greg. Niss. quam instructa acies*; vel, ut vertit Ambrosius lib. 7. de Isaac cap. 7. *Terribilis, sicut admiratio ordinata*; vel tandem, ut alii ad vim vocabuli Hebræi attendentes: *Veritabilis, ut rotunditas*, alludentes ad eorum rotundorum naturam, quæ in omnem partem absque sui læsione sunt apta moueri.

Meritò quispiam mirari posset, cur sponsus postquam viderit beatam Virginem solem, & lunam, eandem compelleret, *aciem castrorum*; hæc enim, ut omninò dissimilia, inter se coniungenda minimè videbantur, cum nihil cum astro lunari, & solari commune habeat castrorum acies. Illa namque morantur in Cœlo, hæc in terra; illa sunt inanimata, hæc animata; illa infatigabilia, hæc fatigabilia; illa inuincibilia, hæc vincibilia, & expugnabilia. At arbitror multum per omnem modum prædicta Epitheta inter se conuenire: tum quia sicut nihil est pulchrius in die, quàm Sol, nec pulchrius in nocte, quàm Luna, ita in bello pulchrius nihil, quàm castrorum acies bene ordinata: tum quia puto Angelos alludere ad solem, & lunam, qui tempore Gedeonis cursum suum cohibentes steterunt, ut milites Gedeonis hostes suos expugnare possent. Vnde gloriosa illa victoria non tam fuit Gedeonis, quàm solis, & lunæ, cum eorum auxilio illam tulerit. Cum ergo fideles continuum bellum gerant aduersus Principes tenebrarum, iuxta illud Diui Pauli: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem, ad Ephes. 6. & sanguinem, sed aduersus Principes, & Potestates tenebrarum harum*, sitque etiam per quam manifestum, nihil magis opponi tenebris, quàm lucem solis, & lunæ, rectè beata Virgo, quæ ad pugnam illam eos vehementer adiuuat, soli, & lunæ meritò comparatur. cum instat terribilis exercitus Principes tenebrarum profliget, vnde hac eadem metaphora utens Diuus Paulus dixit: *Abijc.*

ad Rom. 13. Abijciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis; si igitur Beata Virgo in defensionem fidelium est velut terribilis exercitus, quanto magis credendum est in defensionem sui terribilem Dæmoni se ostentasse, cum in principio suæ Conceptionis illam expugnare, & in servitutem suam redigere tentavit? Maximè, quod sponfus non componit illam cum quacunque castrorum acie, sed eam benè ordinata. Ordo autem Exercitus in eo præcipuè attenditur, ut principium, & finis illius, quod vulgari sermone Italicè dicitur: *L'antiguardia*, & *retroguardia*, vndique clausi sint, vhestis nulla ratione possit illum irrumperere, alioquin confunderet ordinem, & facillè tota militum acies vincetur. Beatissima igitur Virgo fuit velut acies castrorum rectè ordinata, quia nec in fine, nec in principio suæ Conceptionis, quæ fuit velut *antiguardia*, nec in fine suæ mortis, quæ se habuit velut *retroguardia*, aditus vllus vnquam Dæmoni patuit, & ideo nec animæ eius in Conceptione corruptionem peccati originalis, nec corpus in morte conuersionem in puluerem sustinuit. Ad quæ huc miracula facit, quod de Balaam Propheta sacra narrat historia. Postulavit ab eo Rex Balæ, ut malediceret exercitui populi Dei, falso existimans facillè ab eo fore deinceps; at renuente Propheta id facere, compulit eum in locum sublimem ascendere, vnde totus exercitus patebat, ut si fortè videret illum quidquam mali facere, ad maledicendum ille commoveretur; At contra Regis opinionem res accidit: nam postquam ascendit in montem: *cumque dixisset eum in locum sublimem super verticem montis Phaga*, intuens exercitum populi Dei, & obseruans nullum in eo erectum Idolum, nec quidquam flagitii ab eo committi, non solum non ei maledixit, sed benedixit, & multis laudibus eum cumulavit dicens:

Non est idolum in Iacob, nec videtur simulachrum in Israel, Dominus Deus eius cum eo est, & clangor victoria Regis in illo: sic, sic, noui ego non paucos, qui quibusdam apparentibus, sed re ipsa infirmis rationibus conuicti, idolum peccati originalis in beatissima Virgine extitisse autumarunt sed ascendentes in montem contemplationis huius sinceræ veritatis, quod B. Virgo vera Mater, & Genitrix Dei originalis peccati expers fuit, continuo exclamarunt: Non est Idolum in Iacob, nec videtur simulachrum in Israel, Dominus Deus eius cum eo est, & clangor victoria Regis in illo: ac si clarius dicerent; nunquam fuit Idolum peccati originalis in Maria; nunquam alicuius actualis culpæ simulachrum extitit.

Tandem, ut iam finem dicendi faciam, existimo addidisse Spiritum sanctum quartam aciei terribilis comparationem, ut si humanus intellectus adeo proteruus fuisset in assentiendo huic veritati immaculatæ Conceptionis, ut neque comparatione auroræ, lunæ, & solis conuincatur, saltem audiens Angelos dicentes in die Conceptionis eius; *Terribilis est, ut castrorum acies ordinata*, persuadeat sibi ab omni peccato immunem fuisse: nam si, velut exercitus armatus, & Diabolo terribilis, ac formidabilis ingreditur mundum, manifestum est, non ingredi velut captiuam Dæmonis. Hanc enim captiuitatè peccati originale inducit Et quidem B. Virgo adeo semper Dæmoni terribilis extitit, ut non defuerit, qui dixerit, Christum Dominum voluisse tentari à Dæmone in deserto, & non in domo B. Virginis, cum qua per multos annos habitauit, quia sciebat beatissimam Matrem suam adeo terribilem esse Dæmoni, illumque eius præsentiam adeo exhorrescere, ut minime in propria eius domo filium suum tentare auderet. Nec refert, si quis obiciat, ad hoc inficiandum, Christum Dominum Diabolo terribiliorem Matre sua extitisse;

potuit enim, (& maxime ad tempus) non tam innotescere illi terribilitas Filii, quā Matri; diuino namque consilio multa, quæ ad Christum Dominum pertinebant, occulta fuisse Dæmoni communi consensu frequenter docent Sancti Patres.

HOMILIA XII.

Sub metaphora Templi, & Donus Dei varijs locis sacre scriptura, multisque animi conceptionibus illustrata, immaculata Virginis Conceptio magis stabilitur.

2 Paralip. 5.
2 Reg. 3.

VE MADMODVM (sacra narrantante Historia,) postquam Salomon ædificauit templū Domini, festum instituit ædificationis illius; ita sancta mater Ecclesia, diuino spiritu afflata, celeberrimo hoc templo B. Virg. per manus superni artificis ædificato, solemne festum celebrat ædificationis illius, quæ fuit immaculata eius Conceptio. Observatione autem ante omnia duo præcipue digna arbitror, quibus proposito argumento, pergratum, ni fallor, dabimus exordium. Sacre Exodi textus ait; Moysen non potuisse intrare tectum fœderis, nec poterat, inquit, Moyses ingredi tectum fœderis nube operiente omnia; & maiestate Domini corruscante. Certè Moyses, incredulus voci Domini dicentis: quod ex dura petra aqua suauissima educenda erat, impeditur a nebula ingredi sanctum illud fœderis tectum; nō secus, qui dubius est, B. Virg. ex turbido parentum fonte, qui peccato infecti fuerant, velut purissimam aquam profluxisse, non admittitur ad celeberrimam huius templi ædificationem, pro dignitate celebrandam: vnde si omnes ingredi volumus, omnes pariter credamus immaculatam Virginis Conceptio-

Exod. 31.

Numb. 20.

nem: Nulla sis inter nos sententiarum diuisio; id enim gratum Deo fore, non obscure ipse præsignificauit; subiungit namque idem textus: *Nec adhuc in illo tempore vices, & ministeriorum ordo inter eos diuisus erat*: quæ verba explicans Glosa, & Caier. aiunt, quod quamuis Dauid statuerat diuisionem inter Sacerdotes, & Leuitas; in hac tamen ædificationis templi solemnitate non fuerunt seruata diuisiones sacerdotum; sic sanè in Conceptione B. Virginis per ædificationem illius templi adumbrata, oportet non esse sententiarum diuisiones, sed omnes vnanimes, & concordēs immaculatam, illam perclamemus. Addit etiam sacer textus verba alia, quæ singulari mysterio non vacant: nam loquens de nebula, & caligine operiente templum, molestam fuisse sacerdotum oculis illorum, quorum officium erat clangere tubis: itaque maiestate Dei ingredienti illud templū, sacerdotum oculos nebula prohibebat videre gloriam eius ibi corruscantem, non tamen impediēbat ore tuba canere ad celebrandam solemnitatem illam; nō secus in celebri hoc immaculatæ Conceptionis festo vult quidem Dominus oculos humani intellectus non curiosè illud aspiciere, aut humano discursu illud scrutari; vnde noluit infallibilis definitionis Ecclesie lumine illud clarere, sed quæ sub opinionū nebula velut velamine lateret; cupit tamen, eiq; gratissimum est vt omnes sacerdotes tubis clangant, hoc est, vnanimes ore & opere celebrent ædificationē mystici huius templi Dei; quæ est immaculata Virginis Conceptio: sic enim implebitur, quod ibidem dicitur: nam vbi vulgata nostra loquens de templo illo, legit: *compleuerat gloria Domini donum Dei*: originale Hebræum ait: vt egregie adnotauit Card. Caietan. *Impleuit honor Domini domum Dei intus, & extra.* Sanè cum Deus diuinis charismatibus sacrosanctum hoc templum B. Virg. interius, & exterius locupletauerit, ad nos spectat diuinis laudibus, & en-

2 Paral. 5.

Ibid.

Ibid.

Caiet. in c. 5.
lib. 2. Paral.

COMIUS.